

RIIGI TEATAJA

Nr. 91.

25. oktoobril 1935.

Nr. 91.

- Art. 750. Pensionide ja toetusrahade korraldamise seaduse muutmise seadus.
751. Maamõõte seaduse muutmise ja täiendamise seadus.
752. Piiritusemeistrite kutsetegevuse seadus.
753. Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrus.
754. Suruõhus töötamisel õnnetuste vältimise määrus.
755. Määrus kohtu-uurijate jaoskondade ja nende tööpiirkondade korraldamise kohta.
756. Teadaanne Eesti-Rootsi õhusõidu konventsiooni jõusseastumisest.
757. Kodumaal valmistatud farmatsöotiliste, kosmeetiliste ja dieteetiliste preparaatide müügi määrase teine muutmise ja täiendamise määrus.

750. Pensionide ja toetusrahade korraldamise seaduse muutmise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 18. oktoobril 1935.

I.

Pensionide ja toetusrahade korraldamise seaduse (RT 35 — 1935) §§ 3, 4 ja 6 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 3. Paragrahvis 1 nimetatud seaduste alusel määratud või määrata-
vad pensionid ja toetusrahad ei kuulu käesoleva seaduse § 2 põhjal vähenda-
misele, kui need pensionid ja toetusrahad on määratud või määratakse teenis-
tuskohuste täitmisel või selle tagajärjel saadud haiguste, mürgituste, haavade
või vigastuste eest, või teenistuskohuste täitmisel või selle tagajärjel surma-
saanud või saadud haavadesse või vigastustesse või teenistuses saadud ägedate
külgehakkavate haiguste kätte surnud isikute perekondadele, või Vabadusristi
kavaleridele või nende perekondadele.

§ 4. Paragrahvis 2 näidatud vähendamisele ei kuulu pensionid, mis
määratakse Kaitseväelaste ja nende perekondade pensioni seaduse või Üle-
ajateenijate ja nende perekondade pensioni seaduse või Riigi- ja omavalit-
suste teenijate pensioni seaduse § 1 p. a alusel ja d alusel neile, kes saavad pen-
sioni p. a loetletud isikute teenistuse eest, — kui pensionimääramise alu-
seks on alates 1. aprillist 1935 maksmapandud palgamäärad.

Samuti ei kuulu vähendamisele pensionid, mis määratakse Eraõppeasutuste õppejõudude ja teenijate ning nende perekondade pensioni seaduse või Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioni seaduse § 1 p. c alusel ja d alusel neile, kes saavad pensioni p. c loetletud isikute teenistuse eest, — kui pensioni määramise aluseks on alates 1. augustist 1935 maksmapandud palgamäärad.

§ 6. Käesoleva seaduse neljanda (4) paragrahvi esimeses lõikes nimetatud isikuile ja nende perekondadele, kes pensione ja toetusrahasid hakkavad saama kuni 1. aprillini 1935 maksvusel olnud palgamäärade järgi, arvutatakse need pensionid ja toetusrahad kuni tähendatud tähtajani maksvusel olnud vähendamata palgamäärade alusel.

Avalikkude koolide ja õigustega eraõppeasutuste õpetajatele, kes kuni 1. augustini 1935 teenistusest lahkunud pensioni või ühekordse toetusraha saamise otstarbel, arvutatakse need pensionid ja toetusrahad kuni 1. aprillini 1935 maksvusel olnud vähendamata palgamäärade alusel. Samade palgamäärade alusel arvutatakse ka käesolevas lõikes tähendatud isikute perekondade pensionid ja ühekordsed toetusrahad.

II.

Käesolevast seadusest § 3 hakkab maksma 1. jaanuarist 1936 ja §§ 4 ning 6 avaldamisega.

Tallinnas, 18. oktoobril 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Kann

Haridus- ja sotsiaalminister.

751. Maamõõte seaduse muutmise ja täiendamise seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 18. oktoobril 1935.

I.

Maamõõte seaduse (RT 27 — 1934) § 35 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 35. Kuni 31. juulini 1935 maksvusel olnud kord mõõtmise ja plaanide valmistamise alal isikute kohta, kes ei ole omandanud vannutatud maamõõtja kutset käesolevas seaduses ettenähtud korras või registreeritud vannutatud maamõõtja abina, jääb maksma kuni 31. märtsini 1936. Nende isikute poolt valmistatud plaanid kuuluvad katastriametile õigekstunnustamisele.

II.

Sama seadust täiendatakse paragrahviga (§ 36) järgmises redaktsioonis:

§ 36. Käesoleva seaduse elluviimiseks annab määrusi Põllutööminister. Tallinnas, 18. oktoobril 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Talts

Põllutööminister.

752. Piiritusemeistrite kutsetegevuse seadus.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 18. oktoobril 1935.

§ 1. Piiritusemeistriteks loetakse isikud, kes omavad piiritusemeistri kutsetunnistuse.

§ 2. Etüül-piiritust valmistavates piiritusetööstustes võivad olla meistriteks ainult kutsetunnistustega piiritusemeistrid, alates tähtajast, mille määrab Põllutööminister kokkuleppel Majandusministriga.

§ 3. Piiritusemeistrite kutsetunnistusi annavad Põllutööministri poolt selleks määratud õppeasutised isikutele, kes on lõpetanud piiritusemeistrite ettevalmistamiseks määratud õppeasutise täieliku kursuse Põllutööministri poolt kinnitatud õppekava ulatuses, või omandanud piiritusemeistri kutsehariduse vastavatel kursustel ja kauemat aega heade tagajärgedega iseseisvalt töötanud piiritusemeistri kohal etüül-piiritust valmistavas piiritusetööstuses.

Kutsetunnistuste väljaandmise lähemad tingimused ja korra määrab Põllutööminister.

§ 4. Käesoleva seaduse teostamiseks on Põllutööministril õigus anda määrusi.

Tallinnas, 18. oktoobril 1935.

K. Päts

Peaminister

Riigivanema ülesannetes.

N. Talts

Põllutööminister.

753. Liha ja lihasaaduste valmistamise ja turustamise määrus.

Alus: Tapamajade ja lihajäreldaaduse seaduse § 30 (RT 88 — 1935).

§ 1. Käesoleva määru alla kuuluvad kõik riigipiirides turustatud liha ja lihasaadused.

§ 2. Liha nimetuse all mõistetakse inimeste toiduks tarvitavate soojavereliste loomade kehaosasid ja orgaane, nagu: lihased, rasv, keel, süda, kops, maks, neerud, aju, kõri, põrn ja veri.

§ 3. On lubatud müügiks ja inimeste toiduks turustada veise, sea, lamba, kitse, hobuse, eesli, kodujänese ja toiduks kõlblike kodu- ja metslindude ning metsloomade liha.

§ 4. Hobuse- ja eesliliha võib olla müügil ainult sellekohastes erikauplustes, kus on keelatud pidada ja müüa teiste loomade liha. On keelatud segada turustamisel või ümbertöötamisel hobuse- ja eesliliha teiste loomade lihaga.

§ 5. Lihasaaduseks nimetatakse kõik valmistatud või ümbertöötatud liha, mis on soolatud, suitsetatud, keedetud, praetud, kuivatatud, õhukindlatesse nõudesse asetatult kuumutatud või muul teel konserveeritud.

§ 6. Liha ja lihasaaduste alalhoidmiseks, ümbertöötamiseks ja konserveerimiseks on lubatud tarvitada: külmutamist, soolamist, suitsetamist, keetmist, praadimist ning õhukindlatesse nõudesse asetatult kuumutamist. Juurdelisatavatest konserveerimisainetest on lubatud tarvitada keedusoola, salpeetrit (kaalisalpeeter) kuni 1:1000 konserveeritavast ainest või kuni 2,5% konserveerides

leiduva keedusoola raskusest, suhkrut ja äädikat ning vürtsainetest kõiki inimestele kahjutuid vürtsaineid.

§ 7. Paragrahvis 5 ettenähtud lihasaaduste valmistamiseks müügi otstarbel on lubatud tarvitada ainult tingimusteta kõlblikuks tunnustatud liha. Püsiworste ja toosikonserve lubatakse valmistada ainult järelevaatusel täisväärtuslikuks tunnustatud värskest lihast.

Mao-soolestiku välis-, s.o. lihaskesta (söögitoru, magu, sooled) ja kusepõit on lubatud tarvitada lihasaaduste kestana peale puhastamist ning limakesta eemaldamist.

§ 8. Konservitoosid peavad olema valmistatud vastupidavast materjalist, mis alalhoidmisel ja transportimisel ei pragune ja mis võimaldab toose õhukindlalt sulgeda. Metalltoosid peavad olema seest tinutatud inglisiinaga, mille koosseisus ei tohi olla üle 1% seatina ja kaetud vastava hästipüsiva lakiga. Kuumutamise abil lihast valmistatud toosikonservid ei tohi sisaldada elusaid aeroobseid ja ana-aeroobseid baktereid. Konservid loetakse steriilseteks, kui nad seistes 6 päeva 37°C juures ja pärast seda 6 päeva toa temperatuuris lagunemise protsessi ei avalda. Konservitoosi pealkiri peab sisaldama firma nimetust, kes konservid valmistanud ja valmistamisseeria märki.

§ 9. Keelatud on:

1) tarvitada liha ja lihasaaduste alalhoidmiseks, ümbertöötamiseks või konservimiseks igasuguseid keemilisi aineid, mis § 6 nimetatata, nagu: boorhapet, formooli, salitsüülhapet, benzoehapet ja nende soolasid, kloorhape-soolasid j.n.e.;

2) lihasaaduste valmistamisel tarvitada sideaineid nagu: albumina, mussalina, multuse, sirona, eimelini, proteiidi j.n.e. Tärglise ja jahu segamine vorstimassi on lubatud kuni 1% ulatuses ning tema sisaldus vorsti massis peab olema tarvitajaskonnale tehtud teatavaks selgelt loetava pealkirjaga kaubaartikli pakisel;

3) lihasaadusi valmistada neist loomade kehaosadest, mis kutsuvad esile vastikuse tunnet, nagu kuse- ja suguelundid, silmamunad, välised kuulmekäigud, kiidekas (leht- või kordmagu), soolestik täies ulatuses ja pärak;

4) lisada juurde vett lihasaadustele, välja arvatud keedu-, hautus-, sisikonna-, vere- ja sültvorstidele. Viini- ja teevorstide vee sisaldavus ei tohi ületada 70%.

§ 10. Välismaile eksporteeritavate lihasaaduste valmistamisel ja pakkimisel tulevad pidada silmas sihtmaa sellekohased nõuded. Juhul, kui sihtmaa nõuded tingivad kõrvalekaldumist käesoleva määruse eeskirjadest, võib neid kõrvalekaldumisi lubada loomatervishoiu osakonna direktor.

§ 11. Vorstid, singid ja teised lihasaadused tulevad tööstustes varustada tööstuse nime kandvate ja tervishoidliselt lubatavast materjalist valmistatud pigistusplommidega. Plommita vorstide ja teiste lihasaaduste müük on keelatud.

Käesolevas paragrahvis väljendatud nõude alla ei kuulu lihasaadused, mille turustamine toimub õhukindlates toosides, mis kannavad oma välispinnal tööstuse ja saaduse nimetust.

Käesoleva paragrahvi nõuetele ei allu talumajapidamistest päritolevad singid, verivorstid ja verikäkid, kuid nad alluvad turustamisel harilikule loomaarstlikule kontrollile Tapamajade ja lihajärelevaatuse seaduses ning vas-

tavates määrustes ettenähtud ulatuses neis kohtades, kus lihajärelevaatus omavalitsuse poolt korraldatud.

§ 12. Lihakaupluse pindala alammäär on 8 m², kõrgus vähemalt 2,25 m ja valgustuspinna suhe põrandapinnale vähemalt 1:10. Põrand peab olema sile ja veekindel, seinad siledad ja pragudeta ning vähemalt 2 m kõrguseni kaetud kahhelkividega või värvitud heleda õlivärviga. Lihakaupluse ruum ei tohi olla otseses ühenduses eluruumidega. Lauad ja letid peavad olema tehtud kivist või puust ja kaetud klaasiga, poleeritud kividega, kahhelkividega või inglistinaga tinutatud plekiga. Lihakauplustes olgu hea õhuvahetus. Puuhoonetes asuvatel lihakauplustel peab olema hea õhuvahetusega puhas ja jahe kelder või muu samade omadustega lihahoiu ruum.

Lihakauplustes tegelevad isikud peavad kandma töö ajal heledat pluusi ja põlle või puhast valget kuube.

§ 13. Lihasaadusi valmistavate asutiste ruumide kõrgus peab olema vähemalt 3 m, kusjuures enne käesoleva määruse jõusse astumist tegevuses olevail asutistel on lubatud loomatervishoiu osakonna nõusolekul tegutseda ka madalamais ruumes, kui need muus osas vastavad käesoleva paragrahvi nõuetele. Ruumid peavad olema puhtad ja varustatud ventilatsiooniseadistega, kusjuures valgustuspinna suhe põrandapinnale peab olema vähemalt 1:10. Soolikate puhastamiseks peab asutisel olema eriruum, mis ei ole otseühenduses tööstusruumidega. Tööstuse, samuti ka soolikate puhastamise ruumide seinad ja laed peavad olema siledad, pragudeta ning tehtud pestavast veekindlast materjalist. Seinad peavad olema 2 m kõrguseni värvitud heleda õlivärviga või kaetud kahhelkividega. Põrandad peavad olema tehtud veekindlast materjalist ja vee ärajuhtimiseks varustatud restiga ja torustikuga. Puhastamata soolikaid ja loomanahku ei tohi pidada tööstusruumides.

Lihasaadusi valmistavate asutiste ruumid ei tohi olla otseühenduses eluruumidega, pesuköökidega ega muude ruumidega. Tallidest, lautadest, väljakäigukohtadest ja prügikastidest peavad nad olema eraldatud kindla kapitaalseinaga või asuma vähemalt 4 m eemal. Iga töölise peale peab tööstuses olema vähemalt 20 m³ õhku.

Tööliste pealisriiete ja jalanõude jaoks peab olema eriruum. Kui asutises on töölisi vahem kui 6, võib seda ruumi asendada kapiga.

Tööajal peavad töölised kandma puhast heledat pestavat pluusi ja põlle või puhast valget kuube ja valget mütsi.

Iga lihasaadusi valmistav asutis peab omama puhta, hea õhuvahetusega jääruumi või keldri, mille põrand, seinad ja lagi on tehtud pestavast, siledast ja pragudeta veekindlast materjalist.

§ 14. Kõik isikud, kes otseselt tegelevad liha turustamisega ja lihasaaduste valmistamisel, alluvad alalisele arstlikule kontrollile. Liha- ja lihasaadustega kauplejad ja väljavedajad peavad laskma ennast järele vaadata arsti poolt iga kolme kuu järgi, lihasaadusi valmistavates asutistes töötavad isikud vähemalt üks kord kuus. Arst teeb järelevaatuses kohta märkuse sellekohasesse eriraamatusse, ära tähendades järelevaatuses aja (kuupäeva ja aasta), järelevaadatava nime ja perekonnanime, vanuse ja tervisliku seisukorra ja arsti allkirja.

§ 15. Järelevalvet siseturu jaoks lihasaadusi valmistavate asutiste üle teostavad linna-, alevi- ja maaomavalitsused vastavates seadustes ettenähtud alustel ja korras.

Ekspordiks määratud lihasaaduste valmistamine võib sündida ainult loomatervishoiu osakonna poolt selleks volitatud loomaarstide alalise järelevalve all.

§ 16. Paragrahvide 12 ja 13 kohta võivad vastavad linna-, alevi- ja maavalitsused anda määrusi, silmas pidades neis paragrahvides väljendatud nõudeid.

§ 17. Käesolev määrus astub jõusse avaldamisega Riigi Teatajas.

19. oktoobril 1935.

Põllutööminister N. Talts.

Haridus- ja sotsiaalminister N. Kann.

754. Suruõhus töötamisel õnnetuste vältimise määrus.

Antud Teedeministri poolt 19. oktoobril 1935.

Alus: Suur-, kesk- ja väiketööstuse seaduse § 6 märkus (RT 28 — 1920) ja Valitsemise korraldamise seaduse § 65, § 66 ja § 70³ (RT 36 — 1934).

I. Määruse rakendusala.

§ 1. Suruõhus tehtav töö käesoleva määruse järgi on säärane, mille juures üks või rohkem isikuid rakendatud tööle ruumis (kessoonis, šahtis, tunnelis, tuukrikellas või muus vastavas seades), milles sisemine õhurõhk ületab välisõhu rõhu 0,1 või enam kilogrammi võrra ühe ruutsentimeetri kohta.

Õhurõhk kilogrammides ühe ruutsentimeetri kohta tähendatakse järgnevatel paragrahvides lühendatult kg/sm².

§ 2. Tööruumiks käesoleva määruse järgi loetakse ruum, milles sünnib töö suruõhus, kaasa arvatud suruõhu all olevad šahtid, mis määratud juurdepääsuteeks või materjali veoks.

§ 3. Inimlүүsiks käesoleva määruse järgi loetakse ruum, milles teostub õhurõhu muutmine inimeste sisse- või väljalүүsimisel.

§ 4. Tööd lүүsideda tuukrikellades ja tuukritöö üldse ei allu käesolevale määrusele.

II. Registreerimiseeskirjad.

§ 5. Vähemalt 7 päeva enne tööde algust on tööde valdaja kohustatud suruõhus tööde korraldamisest teatama vastavale tööinspektorile.

Teadaannet tuleb korrata iga töötamisseade olulise muudatuse ja töökoha muutmise puhul.

§ 6. Teadaanne (§ 5) peab sisaldama järgmised andmed:

- a) tööde valdaja nimi ja elukoht või firma nimetus ja asukoht;
- b) tööde juhataja ja tema asetäitja nimi ja elukoht;
- c) töökoha asukoht;
- d) töötamisseade joonestus ja tööruumide, lүүside, pumbaseade ja torustiku kirjeldus ning arvestus;
- e) ärakiri aktist, mis koostatud käesoleva määruse §§ 51 ja 52 korras;
- f) suruõhus tööle rakendatavate töötajate arv;
- g) ülerõhu ülemmäär.

§ 7. Tööde juhatajaks ja tema asetäitjaks võib olla ainult isik, kellel on kutseõigused, mis nähtud ette Inseneride, arhitektide, keemikute ja tehnikute kutsetegevuse seaduse § 2 eeskirjades (RT 95 — 1934).

III. Ehituseeskirjad.

§ 8. Suruõhuruumid, nagu tööruumid ja lüüsid ning nende juurde kuuluvad seaded peavad olema arvestatud vähemalt poolteisekordse ülerõhu alusel.

Tööruumid ja lüüsid peavad olema veekindlad ja nende kõrgus peab olema vähemalt 1,85 meetrit.

§ 9. Inimlüüsid peavad arvult ja pindalalt võimaldama korraga kõikide ühelajal töötamisel viibijate väljalüüsimist, kusjuures põranda pindala ühe lüüsitava isiku kohta peab olema vähemalt 0,5 m².

Inimlüüsi seinal peab olema tähendatud lüüsimiseks lubatud isikute arvu ülemmäär vähemalt 5 sm kõrguste tähtedega, mille põhijooned vähemalt ühe sentimeetri laiused.

§ 10. Inimlüüsi seinad ja lagi peavad olema kaetud soojuskadu vältiva isoleerkattega ja põrand puust restiga. Lüüsid peavad olema varustatud puust istekohtadega vastavalt lüüsitavate isikute arvule ja iga istekoha juures peab olema üks villane vaip, kui suruõhu ülerõhk ületab 1,0 kg/sm².

Lüüsidel peab olema auru või elektri küttesead.

§ 11. Materjalilüüsid peavad olema säärase ehitusega, et oleks välditud tarvidus neis inimeste viibimiseks.

§ 12. Šahtid inimeste liikumiseks peavad olema täiesti eraldatud materjali šahtidest. Inimšahtis peab olema vähemalt 30 sm laiune redel, mille astmed vähemalt 15 sm seinast eemal.

§ 13. Lüüside uksed ja luugid peavad avanema suurema rõhuga ruumala suunas ja suletud olekus tihedalt toetuma tugeva raami vastu. Erandina on lubatud materjalilüüside välisluugid ehitada avanevatena väljaspoole.

Materjalilüüside luugid peavad olema varustatud kindla automaat seadega, mis teeb võimatuks ühe luugi avamise enne kui teine luuk on suletud lõplikult.

Lüüsid peavad olema varjatud päikese eest kuumendamise vastu.

§ 14. Kui suruõhu ülerõhk ületab 1,0 kg/sm², siis inimlüüsi lähedal peab olema hästi köetav ja vähemalt 2 m kõrge ambulantsiruum. Ambulantsiruum peab olema varustatud lamamisasemetega, vähemalt üks iga 30 või vähema arvu töötajate kohta.

§ 15. Kui suruõhu ülerõhk ületab 1,5 kg/sm², siis peab ambulantsi juures asuma vähemalt 2 m kõrgune ravilüüs.

Ravilüüsis ravialuste suruõhu all hoidmiseks peab olema vähemalt kaks lamamisaset, mille vahel vähemalt 0,7 m vaba ruumi. Ravilüüsi põrandad, lagi ja seinad peavad olema soojusekadu vältimiseks kaetud isoleerainega. Ravilüüsis peab olema eriruum ja seade inimeste sisse- ja väljalüüsimiseks. Selle ruumi mõõdud peavad võimaldama ravialuse kandmist kandraamil. Ravilüüsil ja eriruumil mõlemal peab olema väike rõhukindel aken ravialuse valvamiseks ambulantsiruumist. Ravilüüsis peab olema arstiabinõude ülevõtmiseks erilüüs.

§ 16. Inimlüüsi läheduses peavad olema hästi köetavad ruumid pesemiseks, märgade rõivaste kuivatamiseks, rõivastumiseks ja einetamiseks. Kõik nimetatud ruumid peavad olema üksteisest eraldatud tihedate uste ja seintega ja vähemalt 2 meetrit kõrged.

§ 17. Rõivastumise ja einetamise ruumi põranda pindala peab kummalgi ruumil olema vähemalt 12 m^2 , kui aga töötajate üldarv on üle kümne, siis iga lisatöölise kohta peab põranda pindala olema suurem vähemalt $1,5 \text{ m}^2$ võrra.

§ 18. Rõivastumisruumis peab olema iga töölise jaoks lukustatav kahe lahtriga kapp.

Iga 10 töötaja kohta peab olema rõivastumisruumis üks lamamisase villase vaibaga.

§ 19. Einetamisruumis peab olema hõõveldatud materjalist laud ja töötajate arvule vastavalt istekohti. Toidu soojendamiseks peab olema vastav seade.

§ 20. Pesemisruumis peab olema iga 3 töötaja kohta üks pesemisseade ja olema saadaval soe vesi.

§ 21. Kuivatusruumis peab olema vastav seade tööriivaste kuivatamiseks.

§ 22. Pesemisruumi kõrval peab olema soe väljakäigukoht, milles istekohtade arv peab olema vähemalt üks iga 10 töötaja kohta.

§ 23. Lavad lüüside juures ja juurdepääsuteed lüüside ning käesoleva määruse §§ 14 ja 16 nimetatud ruumide vahel peavad olema vähemalt 1 meetri laiad ja lavad ning sillad peavad olema varustatud tugevate $0,9$ meetri kõrguste käsipuudega.

IV. Seadeldiseeskirjad.

§ 24. Töökohal peab olema peale töötamiseks tarvisminevate surupumpade ja jõumasinate veel vähemalt üks tagavara surupump ja vähemalt üks tagavara jõumasin säärase töövõimega, mis kindlustab ülerõhu alalhoidmist tööruumis ja kõikide töötajate korraga väljalüüsimist.

§ 25. Töötamiseks kasutatav surupump peab olema säärase võimega, et ta tööruumi ja lüüse võib katkestamatult varustada värske õhuga nende kolmekordse mahu suuruses, igatahes mitte vähemal määral, kui 30 m^3 iga töötaja kohta tunnis. Surupump peab olema varustatud tiirulugejaga.

§ 26. Töötamiseks kasutatav surupump ja tagavara surupump peavad olema ühendatud suruõhutorustikuga nõnda, et ühe tegevuse katkemisel või rikkiminekul võib teine viibimata jätkata suruõhu andmist tööruumi ja lüüsidesse.

§ 27. Suruõhu juurdevool tööruumi peab teostuma vähemalt kahe eraldi õhutoru kaudu, kusjuures mõlemal torul peab olema tööruumis asuvas otsas tagasilöögiventiil. Torustik peab võimaldama tarvilisel määral suruõhku katkestamatult juhtida tööruumi ka ühe toru kaudu, kui teises torus ükskõik millisel kohal tekib rike.

§ 28. Suruõhk peab pumbast tööruumi juhutama kahe mahuti (surutõrre) kaudu, mille üldmaht peab vastama õhumahule, mis juhitakse tööruumi 20 sekundi jooksul, igatahes aga mitte vähem kui 3 m^3 .

§ 29. Õhu temperatuur tööruumis ja lüüsidest peab olema 12° kuni 22° C järgi.

Selle temperatuuri kindlustamiseks peab seadeldis olema varustatud vastavalt ilmastikule, kas õhu eelsoojendajaga või -jahutajaga, kas päikesevarjendiga või isoleerkattega.

Surupumba imejatoru asend peab olema säärane, et sellesse pääseb ainult puhas, suitsuta ja tolmuta õhk. Suruõhuga kokkupuutuvaid pumba

osi on lubatud määrida ainult säärase määrideõliga, mille leekpunkt ületab 300°C järgi.

§ 30. Kui järelevalvearst leiab, et suruõhk tööruumis ja lüüsis ei ole tarvilisel määral puhas, siis peab seadet täiendama tolmu, auru, gaasi, vee või õli kõrvaldamisabinõudega.

Kui järelevalvearst leiab, et tööruumis teostatavate tööde iseloomu tõttu õhk tööruumis on rikutud selmääral, et käesoleva määruse § 25 tähendatud õhuhulka ei jätku tervishoiu nõuete rahuldamiseks, siis peab suruõhu juurdevoolu suurendama arsti poolt määratud piirides ja kui selleks ei jätku olemasoleva pumba võimest, täiendama seadet lisapumbaga. Igal juhul on keelatud tööruumis ja samuti lüüsidest hapniku sisalduse langemine alla 20% ja süsihappugaasi sisalduse tõus üle 0,5% mahu järgi.

§ 31. Tööruumi ja lüüsi voolav suruõhk peab suubuma nõnda, et õhuvool ei oleks suunatud otse töötajale või lüüsis viibijaile.

§ 32. Õhuvahtuse teostamiseks tööruumist suruõhu väljajuhtimiseks peab olema sifoonseade, millel ühtlase õhu väljavoolu saavutamiseks kogu ruumi pindalalt peab olema sellekohane harutorustik. Väljavoolu juhtival torul peab olema ventiil, mis sulgub automaatselt kui torus ettenägematult langeb rõhumine. Seade peab kindlustama äkilise rõhukõikumise vältimist ja võimaldama õhuvoolu reguleerimist.

§ 33. Suruõhu torudel (§ 27) peab olema pumbale võimalikult lähemal kaitseventiil, mis suuteline laskma läbi vähemalt 50% juhitavast õhuhulgast. Pumba ja kaitseventiili vahele ei ole lubatud asetada mingisugust sulgu.

§ 34. Tööruumis, lüüsis, ravilüüsis ja masinaruumis peab olema manomeeter, mis mõõdab suruõhu rõhku täpsusega kuni $0,2\text{ kg/sm}^2$.

§ 35. Inimlüüsis peab olema manomeetri kõrval ka ajanäitaja. Mõlemad peavad asuma sobival kohal, et lüüsitajal oleks õhuventiilide käsitamisel võimalik takistamatult ühelajal jälgida nii manomeetrit kui ka ajanäitajat.

Kui suruõhu rõhk ületab $1,5\text{ kg/sm}^2$, siis inimlüüsis peab olema seatud üles barograaf, mida võimalik jälgida ka väljaspoolt lüüsi.

§ 36. Inimlüüsil peab olema seade, mis võimaldab lüüsimise teostamist nii lüüsi seest kui ka väljaspoolt. See seade peab olema lukustatav.

§ 37. Tööruumis peab olema miinimum-maksimum termomeeter ja inimlüüsis harilik termomeeter.

§ 38. Suruõhuruumis asetsevad tõsteseaded peavad töötama kas elektrijõul, milleks valgustusseadest eraldi juhed või suruõhu abil, milleks õhuvahtusseadest eraldi torud. Haigete ja vigasaanute tõstmiseks peab olema eriseade.

§ 39. Tööruum, lüüsid, ravilüüs ja masinaruum peavad olema valgustatud elektrilise abil, milleks tõste- ja töömasinast eraldatud võrk. Valgustusevõrgu juhe pinget ei tohi olla üle 42 voldi. Tööruumis ja masinaruumis valgustus peab olema vähemalt 20 luksit ja lüüsidest ning šahtidest vähemalt 10 luksit.

Tööruumis viibival tööde juhatajal, samuti lüüsitajal peab olema töö ajal alati kaasas üks akkumulaatoriga elektrilamp.

§ 40. Elektriseaded peavad vastama eeskirjadele, mis nähtud ette Määruses elektri-tugevvoolu seadete ehituse ja talituse kohta (RT 12/13 — 1923 ja RT 14 — 1923).

§ 41. Tõsteseaded peavad vastama eeskirjadele, mis nähtud ette Tõsteseadete ehituse, korrashoidmise ja järelevalve määruses (RT 102 — 1934).

§ 42. Tööruumis, inimlüüsis ja ravilüüsis peab olema telefon, mille kaudu alaline ühendus paralleelselt nii masinaruumiga kui ka töökohal oleva kontoriruumiga. Peale selle inimlüüsis peab olema heli- või valgusseade märguandmiseks lüüsi ja tööruumi vahel, samuti lüüsis ja väljaspool lüüsi viibijate vahel.

§ 43. Tööruumis peab olema tihedalt suletav anum väljaheidete jaoks.

§ 44. Tööruumis peab olema kinnine anum puhta joogiveega ja vastavad jooginõud.

V. Talituseeskirjad.

Proovimine.

§ 45. Enne registreerimisteedaande (§§ 5 ja 6) saatmist peab tööde valdaja korraldama suruõhupumpade ning suruõhu all olevate ruumide, masinate, lüüside, torustiku ja mõõduriistade ülevaatuse ja proovimise.

§ 46. Ülevaatus ja proovimist peab teostama isik, kellel inseneri kutseõigused mehaanika alal.

§ 47. Õhurõhu all proovimiseks peab tööde valdaja proovitavad esemed seadma säärasesse seisukorda, et proovijal oleks võimaldatud neile ligipääs nii sisemise kui ka välimise vaatluse teostamiseks.

§ 48. Proovirõhk tuleb hoida alal vähemalt 30 minuti jooksul poolteisekordse tööõhu kõrgusel üldise vaatluse teostamiseks. Peale selle tuleb rõhk alandada kuni tööõhuni, millises olukorras proovi peab teostama üksik- asjalise ülevaatus kõigis proovitava eseme osades. Tarviduse korral tuleb proovirõhku korrata.

§ 49. Peale proovimisel osutunud puuduste kõrvaldamist tuleb proovimist korrata. Samuti tuleb proovimist korrata peale suruõhuseade lahtivõtmist ja uuesti kokkuseadmist, olenemata sellest, kas see sünnib samal töökohal või teisel.

§ 50. Kui proovi leiab tarviliku olevat, võib ta proovimist täiendada veesurveprooviga poolteisekordse tööõhu all, kuid igal juhul vähemalt 3 kg/sm² rõhu all.

§ 51. Igakordse proovimise kohta peab koostatama akt, mis kantakse tööde valdaja või juhataja ja proovi allkirjadega tööde kohal peetavasse eriraamatusse.

§ 52. Proovimise kohta koostatud akt peab sisaldama järgmised andmed:

- a) tööde valdaja nimi või firma nimetus ja tööde asukoht;
- b) proovi nimi ja elukoht;
- c) proovimise aeg (aasta, kuu ja päev);
- d) proovirõhu alguse, lõpu ja ülevaatus lõpetamise kellaajad;
- e) kontrollrõhumõõtjate andmed;
- f) proovitud ja ülevaadatud tööruumide, lüüside, šahtide, mahutite, surutorude, ventiilide ja rõhumõõtjate eraldusmärgid. Eraldusmärgina peab olema kinnitatud või värvitud igale esemele püsiv ja selgelt loetav number;
- g) proovimise ja vaatluse tulemused;
- h) andmed rõhumõõtjate kohta, mis saadud võrdluse teel kontrollmanomeetriga täie, poole ja neljandiku tööõhu all.

Lüüsimine.

§ 53. Iga töövahetuse kohta peab olema iga inimlöösi jaoks, kaasa arvatud ravilüüs, alaline lüüsitajataja. Lüüsitajaks võib olla ainult isik, kellel on vähemalt õppinud töölise kutseõigus kessoontööde või keskkütte ja veevärgi alal.

§ 54. Lüüsitajale on keelatud inimlöösi juures lahkumine enne asetäitja kohale ilmutist või enne kõikide töötajate tööruumist ja lüüsit lahkumist ning löüsi lukustamist.

Inimlöösid peab hoitama seisukorras, et igal momendil on võimalik viivitamata kõigi tööruumis viibijate korraga väljalüüsimine.

§ 55. Lüüsitajale on keelatud sisse lüüsida töötajat või muud isikut, kes vähimalgi määral on tarvitanud alkoholi. Ka on keelatud alkoholiste jookide kaasavõtmine lüüsi.

Kui mõni alkoholi tarvitanud või alkoholi kaasavõtnud töötaja või muu isik ilmneb pärast sisselüüsimist, siis tuleb ta viibimata välja lüüsida.

§ 56. Lüüsitajale on keelatud alustada inimeste lüüsimist enne kõigilt lüüsitavateelt suruõhutunnistuste saamist ja nimetatud tunnistuste maksuse tähtaja ning allkirjade kontrollimist.

§ 57. Lüüsitajale on keelatud ületada ülerõhu norme, mis märgitud samas lüüsis väljapandud tööde valdaja või juhataja allkirja kandvas kuulutuses. Suulised korraldused, mis vastolus kuulutuse normidega, ei ole maksvad. Täiesti keelatud on õhurõhu tõstmine üle 3,5 kg/sm².

§ 58. Lüüsitajata kohuseks on täpselt hoolitseda, et inimeste sisselüüsimisel õhurõhk tõstetaks järk-järgult alljärgnevas tabelis toodud kestvusaegade vältel:

Normaalrõhust kuni 1 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 5 minutit.

1 kg/sm² ülerõhust kuni 2 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 3 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 8 minutit.

2 kg/sm² ülerõhust kuni 3 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 2 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 10 minutit.

3 kg/sm² ülerõhust kuni 3,5 kg/sm² ülerõhuni vähemalt 2 minutit.

Kokku alates normaalrõhust 12 minutit.

§ 59. Lüüsitajata kohuseks on inimeste sisselüüsimisel sagedasti, kuid mitte harvem, kui käesoleva määruse § 58 loendatud iga rõhuastme ületamisel ja sisselüüsimise algul, kuuldavalt küsida sisselüüsitavateelt, kas nende enesetunne ei takista sisselüüsimise jätkamist. Samuti on lüüsitajata kohuseks viibimata alustada väljalüüsimist, kui mõni sisselüüsitavatest avaldab, et tema enesetunne on halb, või lüüsitajata paneb tähele, et mõnel lüüsis viibijal ilmnevad haigestumise tunnused.

§ 60. Lüüsitajata kohuseks on täpselt hoolitseda, et inimeste väljalüüsimisel õhurõhk alandatakse järk-järgult alljärgnevas tabelis toodud kestvusaegade vältel:

1,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 10 min. jooksul;

2,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 35 min. jooksul;

2,5 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 50 min. jooksul;

3,0 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 70 min. jooksul;

3,5 kg/sm² ülerõhust kuni normaalrõhuni mitte kiiremalt kui 100 min. jooksul.

Kui ülerõhu kõrgus on vahepealne käesolevas tabelis toodud ülerõhkudele, siis võib väljalüüsimise aega lühendada proportsionaalselt kg/sm² arvule, mille võrra tegelik ülerõhk on vähem järgnevast kõrgemast ülerõhu astmest.

Väljalüüsimise üksikasjaline kiirus eelnimetatud kestvusaegade piirides määratakse järelevalve arsti poolt.

Vigasaanute, haigete või minestanute väljalüüsimist peab teostatama kaks korda aeglasemalt kui tervete väljalüüsimist.

§ 61. Lüüsitajaja kohuseks on inimeste väljalüüsimisel sagedasti, kuid mitte harvem, kui käesoleva määruse § 60 loendatud iga rõhuastme möödumise, kuuldavalt küsida väljalüüsitavatelt, kas nende enesetunne ei takista väljalüüsimise jätkamist. Kui vastus kinnitab kas või ühegi isiku halba enesetunnet, peab lüüsitajaja viibimata katkestama rõhu alandamise ja, kui mõne minuti vältel isiku enesetunne ei parane, tõstma rõhumise töö rõhu endisele kõrgusele ja teatama juhtumisest töökoha kontoris arsti kohale kutsumiseks.

Edaspidi talitab lüüsitajaja arsti korralduste järgi.

§ 62. Erandina käesoleva määruse § 60 nõuetest võib lüüsitajaja toimetada väljalüüsimist kaks korda lühema kestvusaja vältel, kui lüüsitavad isikud ei kuulu füüsiliselt töötajate hulka, nagu insener, arst, ametisikud j.n.e., kuid ainult tingimusel, et need isikud esitavad sellekohase erilise suruõhu tunnistuse ning kui need isikud enne väljalüüsimist ei ole suruõhus viibinud üle 1 tunni. Halva enesetunde puhul on nende isikute väljalüüsimisel maksev käesoleva määruse § 61 eeskiri.

§ 63. Kui peale käesoleva määruse § 62 loendatud isikute lüüsis viibib kas või ükski füüsiliselt töötaja, siis tuleb väljalüüsimist teostada käesoleva määruse § 60 eeskirjade järgi.

§ 64. Lüüsitajaja kohuseks on hoolitseda vajalise õhuvahetuse eest.

§ 65. Sisse- ja väljalüüsimise alguse ja lõpu kellaaja, samuti ka lüüsitud isikute arvu kohta on lüüsitajaja kohustatud teatama masinaruumi ja töökoha kontoris.

§ 66. Erakordse õnnetusjuhu või ohu korral peab lüüsitajaja häire korras teatama töökoha kontoris tekkinud olukorrast arsti väljakutsumiseks ja edaspidi talitama arsti juhtnööride järgi.

§ 67. Inimeste sisse- ja väljalüüsimise lõpetamisel peab kohe lüüsi- raamatusse (iga lüüsi kohta eraldi raamat) kantama järgmised andmed:

- a) lüüsimise järjekorranumber;
- b) lüüsimise kuupäev ja aasta;
- c) lüüsimise kellaeg lüüsimise algul ja lõpul;
- d) õhurõhumine täpsusega kuni 0,2 kg/sm²;
- e) välisõhu temperatuur lüüsimise algul;
- f) õhutemperatuur lüüsis lüüsimise lõpul;
- g) lüüsitud isikute suruõhutunnistuste numbrid ja isikute nimed;
- h) erakordsete juhtude kirjeldus (haigestumised, õnnetusjuhud, seadeldiste rikked j.n.e.).

§ 68. Normaalselt peab lüüsi talitamine toimuma lüüsitajaja olles lüüsis.

Kui lüüsitajal endal tekib halb enesetunne, haigus või vigastus, siis sellest peab häire korras teatatama käitise kontoris, kas lüüsitajaja enese või mõne teise lüüsis viibija poolt.

§ 69. Eelmises paragrahvis nimetatud juhul on tööde juhataja või tema asetäitja kohustatud viibimata korraldama lüüsimist väljaspool lüüsi asuva seade abil.

§ 70. Väljaspool inimlüüsi asuv lüüsimisseade peab olema lukustatud ja lukk peab olema varustatud 2 võtmega, millest üks peab rippuma kontoris selleks määratud kohal ja teine peab olema valvekorra lüüsitajaja käes.

§ 71. Tööde juhataja on kohustatud igasse töövahetusse määrama valvekorra lüüsitajaja, kes valvekorras olles peab kõik aeg viibima inimlüüside läheduses või töökoha kontoris, kuid igal tingimusel mitte kaugemal kui 250 meetrit lüüsist.

§ 72. Valvekorra lüüsitajaja kohuseks on:

- a) iga vahetuse algul võtta töökoha kontorist allkirja vastu inimlüüside välislüüsimisseade ja ravilüüsi võtmed;
- b) häire korral toimetada inimlüüsi välislüüsimist;
- c) võtta vastu haiged ja vigasaanud ning korraldada nende transporteerimist ravilüüsi;
- d) teostada kõiki sisse- ja väljalüüsimisi ravilüüsis arsti poolt määratud korras;
- e) kontrollida iga vahetuse alul koos lüüsitajajaga, kas lüüsi sisemine ja väline lüüsiarmatuur on korras ning selle kohta teha sissekanne lüüsiarvatusse ühes kontrollimise kellaaja märkimisega;
- f) kontrollida koos lüüsitajajaga, kas lüüsis on kohal tarviline arv vaipu;
- g) hoolitseda kanderaamide korrashoiu ja valmisoleku eest;
- h) olla teadlik vähemalt 2 isiku nimest ja asukohast, kes määratud tema korraldusse sanitarideks.

Tööaeg.

§ 73. Töötajat ei või pidada suruõhu all öö-päeva jooksul kauem, kui alljärgnevas tabelis toodud aegade vältel, välja arvatud käesoleva määruse § 60 viimases lõikes, § 61 ja § 66 tähendatud juhtudel:

- ülerõhu juures 0,1 kuni 1,0 kg/sm² — 7 tundi;
- ülerõhu juures 1,0 kuni 2,0 kg/sm² — 6,5 tundi;
- ülerõhu juures 2,0 kuni 2,5 kg/sm² — 6 tundi;
- ülerõhu juures 2,5 kuni 3,0 kg/sm² — 5 tundi;
- ülerõhu juures 3,0 kuni 3,5 kg/sm² — 4 tundi.

Eeltoodud aegade hulka kuulub ka sisse- ja väljalüüsimise aeg käesoleva määruse §§ 58 ja 60 järgi.

§ 74. Sama töötajat ei ole lubatud uuesti sisse lüüsida, välja arvatud ravilüüsi, enne 12 tunni möödumist, arvates tema viimast väljalüüsimisest.

§ 75. Esmakordselt suruõhu all töötavaid isikuid võib pidada suruõhu all esimesel tööpäeval ainult kuni $\frac{1}{3}$, teisel — kuni $\frac{1}{2}$ ja kolmandal ning neljandal tööpäeval kuni $\frac{2}{3}$ aegadest, mis toodud käesoleva määruse § 73 tabelis.

Üldised talituseeskirjad.

§ 76. Tööde juhataja, kui ta puudub töökoha kontorist suruõhu tööde ajal, on kohustatud äraoleku ajaks endale jätma käesoleva määruse § 7 nõuetele vastava asetäitja.

Tööde juhataja või tema asetäitja peab suruõhu tööde ajal alati viibima töökoha kontoris, milles olemas otseühendus telefoni kaudu suruõhu tööruumiga, inimlüüsidega, masinaruumiga ja arstiga.

§ 77. Tööde juhataja või tema asetäitja peavad pidama tööstuse raamatut, millesse peale käesoleva määruse § 51 ettenähtud akti tuleb kuupäeva ja kellaaja märkimisega sisse kanda veel järgmised andmed:

- a) asetäitja määramise kohta;
- b) asetäitja tegevusse astumise kohta;
- c) iga lüüsimise toimetuse alguse ja lõpu kohta;
- d) tööruumi lüüsitud isikute arvu kohta;
- e) töötavate õhupumpade eraldusnumbrite ja iga pumba tiirude arvu kohta lüüsimise algul ja lõpul;
- f) õhurõhumise kohta tööruumis töövahetuse algul ja lõpul täpsusega kuni $0,2 \text{ kg/sm}^2$; samuti õhu temperatuuri kohta täpsusega kuni 1°C ;
- g) tehniliste rikete kohta, eseme eraldusmärgi ja rikke kõrvaldamisviisi märkimisega.

§ 78. Tööde juhataja on kohustatud hoolitsema, et ta tööde korraldajalt, masinistilt ja lüüsitajalt saaks viibimata teateid vähimastki, ka mööduvast rikkest, mis ilmsiks tulnud suruõhu seades ja armatuuris.

§ 79. Töötajate lüüsis või tööruumis viibimise ajal on keelatud parandustööd seade ja selle armatuuri juures, samuti ka šahti jätkamine ja lüüsi tõstmine.

Erandina on parandustööd seade ja selle armatuuri juures lubatud igal ajal, kui selle tegematajätmine võib põhjustada ohtu lüüsis või tööruumis viibijatele.

Keelatud on müüritööd lüüsi all viimase tõstmise ajal.

§ 80. Lõhketöödel tuleb pidada kinni järgmistest eeskirjadest:

Laadimise ajal on lubatud tööruumis viibida ainult neil isikutel, kes on otseselt seotud laadimise tööga.

Lõhketöödeks võib tarvitada ainult käsitamisohutuid lõhkeaineid.

Keelatud on üht ja sama töölist korraga rakendada lõhkeaine ja süüteabinõu kandmisele.

Laengu süütamine on lubatud ainult elektri abil väljaspoolt suruõhuruumi.

Laengu süütamine võib järgneda ainult peale kõikide isikute tööruumist ja lüüsidest lahkumist.

Peale lõhketööde lõpetamist võib inimesi sisse lüüsida ainult pärast gaaside täielikku kõrvaldamist.

§ 81. Šahtid, lüüsid, trepid ja purded peavad olema liiklemisvabad. Suruõhus asuvad redelid tulevad puhastada neile kogunenud porist vähemalt iga vahetuse lõpul.

Juurdepääsuteed lüüside, ambulantsi ja tööliste määratud ruumide vahel peavad olema liiklemisvabad ja vähemalt ühe meetri laiusel täiesti tasased ning mitte libedad.

§ 82. Tööriistad ja abinõud, mis ei ole alati tarvitada, tuleb tööruumis hoida selleks eriti määratud kohal.

Töövahetuse lõpul tuleb kõik tööriistad koguda ühte kohta.

Materjali, mulla ja muude ainete kuhjamine tööruumi on lubatud ainult selmääral, et tööruumi lae ja kogumi vahele jääks vaba ruumi vähemalt 1,8 meetrit.

§ 83. Tööde valdaja peab igale suruõhuruumis töötajale märja töö juures tasuta andma kasutamiseks veekindlad, üle põlve ulatuvate säärtega kummist saapad ja õliriidest rõiva (püks-pluus), mille kaelus, käised ja sääred võimaldavad tihedalt sidumise.

§ 84. Tööruumis ja lüüsis on suitsetamine ja lahtise tule tegemine keelatud.

Kui töötehniliselt on tule tarvitamine möödapääsematu, siis võib tööruumis tuld tarvitada ainult töökorraldaja otsesel järelevalvel.

Tööruumis tule tarvitamise möödapääsematu vajaduse korral, kui kõigile tööruumis olevatele töötajatele ei jätku õhku käesoleva määruse §§ 25 ja 30 nõuetele vastavas hulgas ja puhtuses, siis tuleb vastav arv töölisi välja lüüsida ning tööruumi jätta ainult tulega töötamiseks hädavajalik arv töötajaid.

§ 85. Käesoleva määruse § 43 ettenähtud väljaheidete anum tuleb tühjendada vähemalt iga töövahetuse lõpul, milleks see anum tuleb välja lüüsida ja peale tühjendamist viibimata desinfitseerida arsti juhatusel järgi.

§ 86. Keelatud on tööliste rakendamine tööle otse šahti avause all, kui selleks puudub möödapääsematu vajadus.

§ 87. Materjali ja tööriistade toimetamine tööruumi võib sündida ainult materjali lüüsi kaudu selleks määratud seade abil. Samal teel peab sündima materjali, tööriistade ja muude ainete tööruumist väljalüüsimine.

§ 88. Kontori, lüüsi ja tööruumi seinale peab olema pandud üles järgmise sisuline ja selgesti loetav teadaanne:

I.

Keelatud on isikute sisselüüsimine, kel puudub suruõhutunnistus.

II.

Keelatud on isikute sisselüüsimine, kel nohu või halb enesetunne.

III.

Keelatud on suitsetamine suruõhu ruumis ja alkoholi tarvitamine enne sisselüüsimist ning selle kaasavõtmine suruõhuruumi.

IV.

Töölise rõivastus peab olema soe ja kerge — soovitav on villane särk, villased püksid ja villased sokid.

V.

Suruõhu all on söömine lubatud ainult vähesel määral. Kahjulik on suruõhu all viibimine liialt täis või tühja kõhuga.

VI.

Keelatud on segada lüüsitajata toimetustesse ja puudutada ventiile ning mööduriistu, sest see on ohtlik kõigile lüüsisviibijatele.

VII.

Igast enesetunde halvenemisest, haigestumisest või vigastusest tuleb lühidalt ja selgelt teatada tööruumis töökorraldajale ja lüüsis lüüsisitalitajale.

VIII.

Väljalüüsimise ajaks tuleb end mähkida selleks määratud vaipa.

IX.

Peale väljalüüsimist tuleb viibimata heita kõrvale märjad rõivad, pesta end, riietuda soojalt ja juua vähemalt $\frac{1}{2}$ liitrit kuuma magusat kohvi või teed.

X.

Peale väljalüüsimist on kahjulikud nii täieline rahu kui ka kehalised pingutused. Külma tundes tuleb end veel kord mähkida vaipa ja lamades teha mõõdukaid liigutusi.

XI.

Kui enesetunne ei parane, siis tuleb sellest viibimata teatada valvekorra lüüsisitalitajale ravilüüsi paigutamiseks ja arsti kutsumiseks. Paranemist võib tuua ainult uus aeglasem väljalüüsimine ja arsti abi.

XII.

Kui oled tökohalt lahkunud, tuleb halva enesetunde ilmnemisel viibimata tulla tagasi ravilüüsi juurde ja teatada sellest valvekorra lüüsisitalitajale. Kui omal jõudu ei jätku tagasitulekuks ja kutsutud on teine arst, siis tuleb viibimata sellest teatada käitise kontoris, kust saadetakse järgi veoabinõu kannatanu toimetamiseks ravilüüsi.

Sanitaareeskirjad.

§ 89. Tööde kestvuseks peab olema tööde valdaja poolt palgatud alaline järelevalve arst ja selle asetäitja, kellest üks igal ajal kättesaadav ja kellel kohuseks:

- a) anda välja suruõhutunnistused;
- b) teostada suruõhutöödele võetavate ja tööl olnud isikute arstlist ülevaatus;
- c) valvata proovilüüsimise järele;
- d) anda haigestunutele ja vigasaanutele arstiabi, eriti aga abi ravilüüsis; häire korral peab arst alustama abiandmist hiljemalt 10 minutit peale häiret;
- e) kontrollida vähemalt kaks korda nädalas käesoleva määruse §§ 67 ja 77 raamatute sissekandeid, eriti õhuvahetuse ja lüüsimise kestvuse osas;
- f) teostada vähemalt kaks korda kuus kontrolli tööruumis ja lüüsidest suruõhu all;
- g) määrata väljalüüsimisel rõhu alandamise üksikasjaline kiirus käesoleva määruse § 60 ettenähtud kestvusaja normide järgi ja teostada alalist järelevalvet lüüsisitalitaja tegevuse üle;
- h) määrata tarvisminev sanitaride arv, anda õpetust sanitaridele esmaabi andmises ja valvata nende tegevuse üle;
- i) anda üldtervishoidlisi juhatusi kõigile suruõhus töötajale enne suruõhutunnistuse väljaandmist.

§ 90. Keelatud on suruõhutunnistuse väljaandmine isikule, kes alla 20 aasta ja üle 50 aasta vana. Üle 40 aasta vanusele on suruõhutunnistuse andmine keelatud, kui ta asub suruõhutööle esmakordselt. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine naistele.

§ 91. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine korraga kauemaks kui 1 kuuks.

Pärast suruõhutunnistuse allakirjutamist arsti poolt antakse see tööde juhatajale, kellest oleneb isikute tööle määramine. Tunnistused, millel puudub arsti ja tööde juhataja allkiri, ei ole maksvad ja need tuleb viibimata anda arsti kätte.

§ 92. Lüüsitajata, sanitari või töötaja enese poolt halva enesetunde, haiguse või vigastuse puhul arstile antud suruõhutunnistuse võib arst anda töötajale tagasi ainult peale töötaja uut arstlist läbivaatust ja sellekohase märkuse tegemist tunnistusele.

§ 93. Keelatud on suruõhutunnistuse andmine isikule, kellel ilmnevad alljärgmised haiguse tunnused:

- a) patoloogilised protsessid kuuldeorganis või nina ja kurgu koopas;
- b) orgaanilised rikked või funktsionaalsed häired südame tegevuses;
- c) kroonilised muutused ja funktsionaalsed häired veresoonte süsteemis, samuti ka häired vereringvoolus;
- d) orgaanilised rikked hingamisteedel või funktsionaalsed häired hingamisorganites;
- e) neeru- või põiehaigused igasugusel kujul;
- f) orgaanilised rikked või funktsionaalsed häired kesk ja perifeerses närvisüsteemis;
- g) sisesekretsiooni organite haigused;
- h) liigendite või lihaste krooniline jooksja (reuma);
- i) verehaigused ja ainevahetuse rikked;
- j) nahaaluse rasvakihi tuntuv arenemine või siseorganite rasvumine;
- k) kasvaja, olgugi mitte pahaloomuline, mis takistavad organismi normaalset arenemist;
- l) songid;
- m) alkoholism ja narkomaania;
- n) igasugused eelpoolnimetatud haigused, mis takistavad füüsilise töö tegemist suruõhu all.

§ 94. Ambulants peab olema varustatud peale harilikkude esmaabivahendite ja ravilüüsi veel järgmiste abinõudega: maksimum-miinum termomeetriga, kasvumõõduga, mõõdulindiga, spiromeetriga, pneumomeetriga, sfigmomeetriga, hämoglobinomeetriga, dinamomeetriga, nina ja kõrva läbivaatuse abinõudega, elektriseadega faradiseerimiseks ja hapniku aparaadiga.

§ 95. Arst on kohustatud pidama arstiraamatut, millesse kannab andmed kõikide juhtude ja talituste kohta, mis loendatud käesoleva määruse § 89.

§ 96. Tööde valdaja arvel peab igale väljalüüsitavale antama vähemalt 0,5 liitrit kuuma magusat kohvi või teed. Käesoleva paragrahvi eeskirja täitmise järgi valvab arst.

§ 97. Tööde valdaja on kohustatud hoolitsema suruõhus töötamisel või selle järeldusel haigestunute transporteerimise eest töökohalt koju või raviasutusse.

Samuti on tööde valdaja kohustatud hoolitsema suruõhus töötamisel või selle järelدusel haigestunute transporteerimise eest tagasi ravilüüsi, kui selleks tekib vajadus.

Lõppeeskirjad.

§ 98. Käesolevas määruses tähendatud raamatud peavad olema nõõritud, nummerdatud lehtedega ja enne tarvitusele võtmist registreeritud vastava jaoskonna tööinspektori juures.

§ 99. Tööinspeksiooni ametnikkudel on õigus igal ajal teostada suruõhu tööde järelevalvet, nõuda suruõhuseade proovimist ja õhuanalüüsi teostamist tööde valdaja arvel.

§ 100. Kui tööinspektor leiab, et suruõhu seade juures ilmsikstulnud puudused või rikked võivad põhjustada tööõnnetusi, siis teeb ta korralduse inimeste väljalüüsimiseks ja tööde katkestamiseks kuni puuduste kõrvaldamiseni ja vajaduse korral uue proovimise teostamiseni.

Teedeminister O. Sternbeck.

Töökaitse ja sotsiaalkindlustuse osakonna direktor Joh. Sonin.

755. Kohtuministri määrus kohtu-uurijate jaoskondade ja nende tööpiirkondade korraldamise kohta.

§ 1. Kaotatakse järgmised kohtu-uurijate jaoskonnad: Tallinna tähtsamate asjade 2. jaoskond, Tallinna 5. jaoskond, Harjumaa 2. jaoskond, Tartu 5. jaoskond, Petseri 1. jaoskond, Tapa jaoskond ja Pärnu 2. jaoskond.

§ 2. Senine Harjumaa 1. jaoskond loetakse edaspidi Tallinna 5. jaoskonnaks ja tööpiirkonnad Tallinna ringkonnakohtu kohtu-uurijate jaoskondade vahel jaotatakse järgmiselt:

1. Tallinna 1. jaoskond (kantselei asukoht Tallinnas): sadama politseijaoskond; 6. politseijaoskond, välja arvatud maa-alad, mis kuuluvad Tallinna 2. ja 3. kohtu-uurijate jaoskonda.

2. Tallinna 2. jaoskond (kantselei asukoht Tallinnas): politsei 3. ja 4. jaoskond; 6. politseijaoskonnast maa-ala, mille piirideks on Viru tänav (sisse arvatud), Suur-Karja tänav (s.a.), Müürivahe tänav (s.a.), Harju tänav (välja arvatud), Vabaduseplats, Vabaduse puistee, Estonia puistee Vene turuni, edasi Veneturu turupoolset osa mööda Viru tänava lõpuni.

3. Tallinna 3. jaoskond (kantselei asukoht Tallinnas): raudteepolitsei piirkond laiaroopalise raudtee maa-alal Tallinna linna piires; politsei 1. ja 5. jaoskond; politsei 6. jaoskonnast maa-ala, mille piirideks on Põhja puistee, Nunne tänav (s.a.), Lai tänav (s.a.), Tolli tänav (s.a.), Väike-Rannavärava tänav (v.a.), 6. politseijaoskonna piir Merepuiesteel Põhja puisteeni.

4. Tallinna 4. jaoskond (kantselei asukoht Tallinnas): Tallinna linna 2. politseijaoskond; Harjumaa vallad: Alavere, Anija, Jõelehtme, Kiü, Kodasoo, Kolga, Kuivajõe, Kurna, Kõnnu, Nabala, Nehatu, Peningi, Prangli, Raasiku, Rae, Ravila, Saku, Triigi, Tuhala, Viimsi ja Naissaar.

5. Tallinna 5. jaoskond (kantselei asukoht Tallinnas): linnad: Nõmme ja Paldiski; Tallinna Kopli politseijaoskond; alevid: Keila; Harjumaa vallad: Hageri, Harku, Inglise, Juuru, Järvakandi, Kabala, Kaiu, Kehtna, Keila, Kernu, Kloostri, Kohila, Kuimetsa, Laitse, Nõva, Pakri, Raiküla, Rapla, Riisipere, Saue, Varbola, Vihterpalu ja Vääna.

§ 3. Senine Tartu 4. jaoskond loetakse edaspidi Tartu 3. jaoskonnaks ja Petseri 2. jaoskond — Petseri jaoskonnaks ning tööpiirkonnad Tartu ringkonnakohtu kohtu-uurijate jaoskondade vahel jaotatakse järgmiselt:

1. Tartu 1. jaoskond (kantselei asukoht Tartus): Tartu linna 1. politseijaoskond (ühes Veeriku linnaosaga) ja Tartu linna 3. politseijaoskonna loodepoolne osa Kivisillast Raekoja tänavat mööda Narva tänavani, Narva tänavat mööda kuni Roosi tänavani ja Roosi tänavat mööda kuni linna administratiivpiirini.

2. Tartu 2. jaoskond (kantselei asukoht Tartus): alevid: Kallaste, Mustvee ja Jõgeva; vallad: Sootaga, Elistvere, Vara, Alatskivi, Peipsiäärne, Kokora, Pala, Kudina, Kuremaa, Kaarepere, Saadjärve, Puurmani, Härjanurme, Jõgeva, Vaimastvere, Laiuse, Laius-Tähkvere, Torma, Raadi, Roela, Saare, Kasepää, Ranna, Lohusuu, Avinurme, Vorbuse, Luunja, Vesneri, Laeva, Kavastu ja Tammistu; raudteeliin Tartu jaamast kuni Pedja jaamani (incl.); Tartu linna 3. politseijaoskonna kagupoolne osa Kivisillast Raekoja tänavat mööda kuni Narva tänavani, Narva tänavat mööda kuni Roosi tänavani ja Roosi tänavat mööda kuni linna administratiivpiirini.

3. Tartu 3. jaoskond (kantselei asukoht Tartus): alevid: Otepää ja Elva; vallad: Ahja, Kongota, Krüüdneri, Päidla, Kavilda, Ulila, Meeri, Luke, Kodijärve, Kambja, Vana-Kuuste, Haaslava, Mäksa, Kastre-Võnnu, Meeksi, Rasina, Pangodi, Aru, Valguta, Rannu, Rõngu, Kirepi, Uderna, Hellenurme, Vastse-Kuuste, Vana-Otepää, Ropka, Tähtvere, Pühajärve, Pilkuse ja Vastse-Otepää Tartu maakonnast ja Valgjärve Võru maakonnast; Tartu linna 2. politseijaoskond; Tartu raudteejaam ja raudteeliinid Tartu jaamast kuni Palupera jaamani (excl.) ja Taevaskoja jaamani (incl.) ühes Tartu sadamaraudtee haruga.

4. Valga jaoskond (kantselei asukoht Valgas): Valga ja Tõrva linnad; Valga maakonna vallad ja Vana-Antsla, Vastse-Antsla ja Urvaste vallad ja Antsla alev Võru maakonnast; jaoskonda läbistavad raudteeliinid ja Tallinn-Valga raudteeliin kuni Palupera jaamani (incl.).

5. Võru jaoskond (kantselei asukoht Võrus): Võru linn; Võru maakonna vallad ning alevid, välja arvatud Orava, Vana-Antsla, Vastse-Antsla, Urvaste ja Valgjärve vallad ning Antsla alev; jaoskonda läbistavad raudteeliinid.

6. Petseri jaoskond (kantselei asukoht Petseris): Petseri linn; Petseri maakonna vallad ja Orava vald Võru maakonnast; jaoskonda läbistavad raudteeliinid ja Tartu-Petseri raudteeliin kuni Taevaskoja jaamani (excl.).

§ 4. Rakvere ringkonnakohtu kohtu-uurijate jaoskondade vahel jaotatakse tööpiirkonnad järgmiselt:

1. Rakvere jaoskond (kantselei asukoht Rakveres): Rakvere ja Tapa linnad; Kunda alev; Rakvere, Varangu, Haljala, Sõmeru, Palmse, Vihula, Kunda-Malla, Rägavere, Küti, Vohnja, Saksi, Vao, Avanduse, Porkuni, Aaspere, Undla ja Lehtse vallad.

2. Paide jaoskond (kantselei asukoht Paides): Paide ja Türi linnad; Käru, Säreveere, Alliku, Vahastu, Kirna, Väätsa, Mäo, Anna, Esna, Koigi, Kuksema, Väinjärve, Võhmuta, Albu, Vajangu, Kapu, Ambla, Liigvalla, Nõmküla ja Salla vallad.

3. Jõhvi jaoskond (kantselei asukoht Jõhvi alevis): Jõhvi alev; Jõhvi, Roela, Paasvere, Venevere, Illuka, Iisaku, Voka, Järve, Püssi, Erra, Kohtla, Mäetaguse, Tudulinna, Kalvi, Pada ja Maidla vallad.

4. Narva jaoskond (kantselei asukoht Narvas): Narva linn; Narva-Jõesuu alev; Narva, Kose, Skarjätina, Vasknarva, Peetri, Vaivara ja Auvere-Joala vallad ning raudteepiirkond Narvast kuni Oru jaamani (incl.).

§ 5. Senine Pärnu 1. jaoskond loetakse edaspidi Pärnu jaoskonnaks ja tööpiirkonnad Viljandi ringkonnakohtu kohtu-uurijate jaoskondade vahel jaotatakse järgmiselt:

1. Viljandi 1. jaoskond (kantselei asukoht Viljandis): Viljandi linn; Mustla, Mõisaküla ja Kilingi-Nõmme alevid; Riidaja, Kärstna, Suislepi, Tarvastu, Tuhalaane, Pornuse, Polli, Pöögle, Karksi, Penuja, Abja, Vana-Kariste, Uue-Kariste, Laatre, Voltveti ja Jäärja vallad.

2. Viljandi 2. jaoskond (kantselei asukoht Viljandis): Põltsamaa linn; Suure-Jaani alev; Adavere, Aidu, Heimtali, Loodi, Öisu, Rutikvere, Pajusi, Uue-Põltsamaa, Vana-Põltsamaa, Lustivere, Kurista, Kõo, Kabala, Imavere, Soosaare, Võisiku, Vana-Tänasilma, Uusna, Vana-Võidu, Uue-Võidu, Viljandi, Pärsti, Päre, Sürgavere, Taevere, Olustvere, Kaarli, Puiatu, Suure-Kõpu, Vastemõisa, Holstre, Lelle, Uue-Vändra, Vana-Vändra, Kaisma ja Viluvare vallad.

3. Pärnu jaoskond (kantselei asukoht Pärnus): Pärnu linn; Sindi alev; Kihnu, Sauga, Are, Kaelase, Hallinga, Vee, Jõõpre, Koonga, Võlla, Tõstamaa, Seliste, Audru, Tori, Pati, Kilingi, Talli, Häademeeste, Laiksaare, Orajõe, Tahkuranna, Uulu, Reiu, Taali, Enge ja Suigu vallad.

§ 6. Käesolev määrus hakkab maksma 1. novembril 1935 ja senini maksnud Kohtuministri määrused kohtu-uurijate jaoskondade ja nende tööpiirkondade korraldamise kohta kaotavad maksvuse käesoleva määruse maks-mahakkamisega.

Tallinnas, 24. oktoobril 1935. Nr. 3.

Kohtuminister Joh. Müller.

Kantselei direktori as. A. Aua.

756. Välisministeeriumi teadaanne.

Välisministeerium teatab, et Tallinnas 20. mail 1935 allakirjutatud Eesti-Rootsi õhusõidu konventsiooni (RT 61 — 1935) ratifikatsioonikirjad vahetati Stokholmis 10. oktoobril 1935.

Vastavalt enda artikli 23. eeskirjadele jõustub konventsioon ratifikatsioonikirjade vahetamise päeval, see on 10. oktoobril 1935.

Tallinnas, 21. oktoobril 1935.

Välisminister Jul. Seljamaa.

757. Kodumaal valmistatud farmatsöitiliste, kosmeetiliste ja dieetiliste preparaatide müügi määruise teine muutmise ja täiendamise määrus.

Alus: Rahva tervishoiu korraldamise seaduse § 4 p. 26 (RT 2 — 1928) ja Vabamüügi apteekide korra ja tegevuse seaduse §§ 6 ja 18 (RT 27 — 1934).

§ 1. Riigi Teatajas 83 — 1934 avaldatud Kodumaal valmistatud farmatsöitiliste, kosmeetiliste ja dieetiliste preparaatide müügi määruise § 1 toodud preparaatide nimestik muudetakse ja täiendatakse käesolevaga järgmiselt:

Keemiateshas „Aroom“, Tallinnas.

Kustutatakse:

Schampoo „Schwarzkopf“

Täiendatakse:

Kasekreem

Tualettvesi

Lanoplast

Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisuse kosmeetikalaboratoorium, Tallinnas.

Täiendatakse:

v Hambapulber

v Kölnivesi lille

Hiinakoorivesi

v „ kolmekordne

v Juukseõli

v Vežetal

v Kölnivesi

A.-s. „Ephag“ laboratoorium, Tallinnas.

Kustutatakse:

Novocain-suprarenin amp.

Täiendatakse:

*Atoxicocain-Adrenalin amp.

Eukutol-naovesi

*Causyth tabl.

Orient-Henna-Shampoo

Eukutol-kreem nr. 6

Keemiatööstus „Feival“, Tallinnas.

Kustutatakse:

Creolin

Ilukreem

Täiendatakse:

Cold-cream

Kreosapiin

Ilukreem Czibi

v Puuder Czibi

Kasekreem

Kosmeetikalaboratoorium „Flora“, Tallinnas.

Kustutatakse:

Dulmin

Khasana Superb päevakreem

Khasana Superb huulepulk

„ kompaktpuuder

„ „ koldkreem

„ kölnivesi

„ „ kreem

„ juukseveed

„ „ puuder

Peri habemeajamise kreem

Gnadeberg & Leyden'i apteek, Tallinnas.

Täiendatakse:

*Dr. Ernst Richteri hommikueine-taimetee

A. Jürgens, Tartus.

Täiendatakse:

*Hämoferrose c. calce

***Hämoferrose c. calce et arseno

Karlova apteek, Tartus.

Täiendatakse:

*Termogen

Laboratoorium „Leo“, Tallinnas.

Täiendatakse:

v Hambapasta „Sport“

v Ihu- ja laste puuder Leo

v Hambapulber „Sport“

v Schwarzkopf-Schampoon

v Habemeajamise kreem Leodor

A.-s. „Prov. Julius Lill“ laboratoorium, Tartus.

Täiendatakse:

Cold-cream

Kuremaa pulber loomadele

v Eau de Cologne triple

v Liiliapiim

Galmaniin

*Magnesia peroxydata 25% tabl.

v Hamosapiks, vedel kummelitõrva seep

Regina juukseõli
v „ „ shampooon

Hiinavesi

v Riisipuuder

Hollandi pulber loomadele

Sigade pulber

Kase juuksevesi

Tartumaa pulber loomadele

v Kummeliseep vedel

v Toalett-pooraks

v Kummeli-shampooon

Kosmeetika ja tehnokeemia laboratoorium „Lux“, Tallinnas.

Täiendatakse:

Boorvaseliin

v Küünelakk

v Hambapasta „Standart“

v Vežetal

Hiinakoorevesi

Kosmeetika laboratoorium V. Mehks, Tallinnas.

Täiendatakse:

v Menta hambapasta

Nivea pähkliõli

v Nivea hambapasta

Keemialaboratoorium „Medikon“, Tallinnas.

Täiendatakse:

*Ferrolin vedel	Konnasilmavedelik „Virolin“
Galmanin	v Liiliapiim (Eau de Lys)
v Hambapulber	

Kosmeetika- ja parfümeeriatoostus „Nobel“, Tartus.

Kustutatakse:

Hambapasta	Täiendatakse:
v Hambapasta „Bonol“	v Puuder

Parfümeeria- ja kosmeetikaainete vabrik „Odor“, Tallinnas.

Täiendatakse:

Elektrilokkide vedelik „Odor“	Ferratol
-------------------------------	----------

Keemialaboratoorium „Remedia“, Tallinnas.

Täiendatakse:

Lokkimisvedelik „Lainol“	„Pruunur“, vedel päikestamise kreem
--------------------------	--

Keemiatööstus G. Schwarz & Ko, Tallinnas.

Täiendatakse:

Hambapulber

Riiklik Iseerumiinstituut, Tartus.

Täiendatakse:

**Pyrocol	*Tüüfuse vaktsiin
-----------	-------------------

Keemialaboratoorium „Takema“, Tartus.

Täiendatakse:

Delila-kreem

Tapa apteek.

Täiendatakse:

Koduloomade toitepulber „Järva- maa“	Päivituskreem „Auringo“
Kreem Pari rasvata ja rasvaga	Tedretähekreem Pari

Keemiatehas V. Treublut, Tallinnas.

Täiendatakse:

Scherk-näovesi (Scherk Face Lo-
tion)

Laboratoorium „Viko“, Tallinnas.

Täiendatakse:

Enial, elektri-aurulokkide vedelik	v Juukseõli
v Juuksepuum	v Kulmupulk „Termol“
Juuksevärv „Restorator“	

Kosmeetikalaboratoorium ja seebivabrik „Veronika“, Tartus.

Täiendatakse:

v Blondol-shampoo	v Kummeli shampoo

§ 2. Käesolev määrus hakkab maksma avaldamisega.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor dr. Mõttus.

Farmatsöitiline inspektor H. Salasoo.